

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 44.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Păstorirea

păcătoșilor eliberați din prinsori
de Gavril Hango.

I.

Pe cât este de grea chemarea medicilor la vindecarea boalelor interne, mai cu seamă dacă acelea sunt învechite, tot atât de grea este și chemarea preoților la vindecarea boalelor morale sufletești, la vindecarea și curățirea credincioșilor de păcate.

Dar până când chemarea medicului cu vindecarea boalei ori cu moartea bolnavului încetează, pe atunci chemarea preotului se continuă până la moartea lui trupească, ba se continuă chiar și după moartea lui, până la sfârșitul veacurilor, pentruca să-l poată scăpa de moartea sufletească, de osânda cea de veci.

Pentruce?

Pentru că ispitele păcatului sunt cu mult mai multe decât cauzele boalelor trupesti, și acelea îl urmăresc pe om dela naștere până la moarte neîntrerupt. Astfel putem zice apoi, că chemarea preoților e cu mult mai grea decât chemarea medicilor, și greutatea aceasta li se mai mărește și prin aceea, că până când doftorii trupurilor, fie numai cu ochii lor trupesti, ori fie și cu ajutorul instrumentelor lor medicale, pot străbate mai ușor la cauza boalei și astfel pot mai ușor să stabilească diagnoza și să afle mijloacele de vindecare, pe atunci doftorii sufletelor, preoții, pot străbate numai cu ochii lor sufletești la cauza boalelor morale, la isvorul păcatelor, iar la aceasta le trebuie adeseori timp îndelungat și cercetări neîntrerupte, și apoi dacă au aflat isvorul răului, iarăși numai cu greu îl pot astupa de tot, căci afară de mijloacele morale, — de predicarea cuvântului lui Dumnezeu și de administrarea sfintelor Taine, — nu dispun de alte mijloace mai de loc.

Acum dacă atât este de grea chemarea tuturor preoților în general, cu cât mai grea este chemarea preoților dela închisori, cari se ocupă cu păstoria celor mai mari păcătoși notorici, cu păstoria celor păcătoși, cari au decăzut la treapta cea mai de jos a păcatului. Și de aceea, pe cât este de grea și de frumoasă chemarea tuturor preoților în general, cu atât mai vârtos este frumoasă chemarea preoților dela institutele de corecțiune. Și dacă la vindecarea celor mai grele boale trupesti se recer medicii cei mai iscușiți, întocmai se recer aceașta și la îndreptarea păcătoșilor celor decăzuți la gradul cel mai de jos al păcatului.

Preoții dela închisori trebuie să vindece bolnavi moraliște; trebuie să deștepte credință în suflete desperate; trebuie să înfrângă voințe îndărătnice; trebuie să trezească sentimente de iubire în inimi împietrite, și trebuie să lumineze minți întunecate și învăluite în negura păcatului, și să le facă accesibile de idei și sentimente către tot ce e bun și frumos și să le închidă față de tot ce e urât și păgubitor. Și toate acestea, numai cu armele științei, cu armele adevărului, cu pilda cea bună, cu predicarea cuvântului lui Dumnezeu, cu lucrare neîntreruptă și grea, cu răbdare fără de sfârșit, cu energie înțeleaptă împreună cu blândețe și nu odată împreună cu periclitarea vieții. Căci pământul în care lucrează, este atât de rău, atât de petros și atât de rădăcinos și plin de spini și de buruieni veninoase, încât numai după muncă de ani de zile și grozav de obositoare pot să-l prepareze într'atâta, ca să poată să-mâna în el sămânța cea bună, care să aducă roduri binefăcătoare pentru folosul lor și pentru folosul societății în viața aceasta și mai cu seamă în viața de veci.

Dar și așa rezultatul activității preoților dela închisori de multeori

e foarte problematic și nestatornic, căci deoparte, precum este de greu a face pământ roditor din o stâncă bătută de valuri, tot atât este de greu a ridica pe omul decăzut cu totul în mocirla păcatului, iar de altă parte și dacă li-a succes a-l ridica, oare, după ce a eșit de sub mâna lor, nu va cădea înapoi, ca să nu se mai poată scula niciodată? Și dacă totuși li-a succes a ridica pe unii și pe alții din mocirla păcatului cu speranța, că de aci înainte vor deveni membri cât de cât folositori ai societății, bucuria le este atât de mare, ca și bucuria păstorului, care a lăsat pe cele nouăzeci și nouă de oi și a căutat pe cea răătăcită, iar aflându-o, s'a bucurat mai mult de aceasta, decât de cele nouăzeci și nouă ce nu s'au răătăcit, ori ca bucuria femeii, care și-a aflat drahma cea pierdută; ori ca bucuria tatălui, a cărui fiu răătăcit s'a reintors cu pocăință la casa părintească.

Cât de grea este chemarea preoților dela închisori, se vede și de acolo, că de multeori au să păstorească bărbați în vârstă, cari nici cruce nu-și știu face, și cari nici nu știu ce-i taina pocăinței și taina sfinte cuminecături, necum să aibă și alte cunoștințe religioase, fie acelea cât de elementare. Deci să ne mirăm apoi, că astfel de oameni decăd cu totul moralicește, și la urmă, după ce au făcut atâta rău societății în avere și viață, se umplu temnițele cu ei, și prin aceasta iar devin spre greutatea societății, fiind aceasta silită a-i ține închisi, pentruca să se îndrepteze, în interesul lor și al societății?!

Cu toate acestea, mulți se îndreptează; dovadă mărturisirea u-nora din ei după ce cad în temniță: Hei, Domnule Părinte, să fiu auzit învățături de acestea dela preotul nostru de acasă, nu aș fi ajuns nici odată, la acest loc de nefericire! La mulți însă îndreptarea aceasta ține numai până când sunt în tem-

nițe, mai mult de frica pedepselor disciplinare, iar după ce se eliberează iarăși cad în fărâdelegile de mai nainte și ajung din nou în temnițe. Pentruce? Voi răspunde în cele următoare, care e și scopul acestor șire adresate societății și mai cu seamă fraților preoți din afară.

Organizarea bisericilor în Ungaria.

— Scrisori către un coleg. —

V.

Frate! Dintre bisericile autonome din Ungaria mai sunt două despre cari doresc să ți spun unele lucruri: biserica unitară și cea jidovească.

Biserica unitară deja din timpurile principilor calvini se considera de biserică reformată, și astfel avea aceleași drepturi și privilegii ca și celelalte biserici reformate din Ardeal. De aceea nici nu e amintită separat în legile țării, ci împreună cu celelalte biserici reformate.

Unitarii au o singură dieceasă, care se compune din opt protopresbiterate. În fruntea dieceși stă episcopul sau superintendentul, care locuiește în Cluj și un curator suprem din șirul mirenilor. Acesta se alege din partea consistorului suprem bisericesc. Membri ai acestui consistor sunt: superintendentul și curatorul suprem, oa prezidenți, oratorul general (care trebuie să fie dintre protopresbiteri) protopresbiterii, curatorii școlari și tractuali, și așa numiții asesori bisericești. Consistorul suprem bisericesc se întrunește în fiecare an odată în Cluj, când să sfințesc și clericii de preoți. Tot acest consistor cu aceiași membri se întrunește tot la al patrulea an în diferitele protopresbiterate pentru desbaterea chestiilor importante bisericești. Acum însă poartă numirea de consistor sinodal.

În fruntea protopresbiteratelor stă protopresbiterul și curatorul tractual, aleși ambii de sinodul tractual. Membrii ai acestui sinod afară de ei mai sunt preoții și învățătorii tractuali. Se convoacă de protopresbiter și se ține acest sinod tot de două ori pe an alternative în comunele din tract. Se ocupă de regulă cu afaceri curente tractuale.

În singuraticile parohii sinodul parohial are un rol aproape ca și sinoadele noastre parohiale. Anume, alege pe paroh, pe învățător, pe curator și membru presbiteriatului (comitet). Drept de voi în sinoadele parohiale au toți credincioșii

FOIȘOARĂ.

Activitatea literară a Metropolitului Andrei b. de Șaguna.

(Urmare.)

de Gh. Tulbure.

Partea II.

Cuprinde dreptul canonic intern al bisericii. Și anume: Raportul dintre biserică și stat. Libertățile și drepturile bisericilor în diferitele state și referințele bisericilor între sine înseși.

Partea III.

Cuprinde legislațiunea, jurisdicțiunea și administrațiunea bisericii. Și anume: Dezvoltarea istorică a legislațiunii bisericești. Sfintele canoane și vechii canonisti ai bisericii orientale. Feliarile traduceri de canoane în limba românească. Administrațiunea bisericească după parohii, protopresbiterate, eparhii și metropolii. Jurisdicțiunea bisericească în scaunele protopresbiterale, eparhiale, metropolitane, și sinoadele provinciale (diecezane, congrese) și ecumenice. Judecătoria bisericească și felurile ei.

Izvoarele întrebuițate, — după cum însuși mărturisește tot în prefață, nu puteau fi altele, decât temeiurile genuine și originale ale dreptului canonic și anume:

1. Sfânta scriptură a noului testament.
2. Colecțiunile canoanelor aduse în sinoadele ecumenice și locale împreună cu interpretările acestora.

La consultarea lor Șaguna a întrebuițat *Pidalionul* tipărit la 1800 în Lipsa și retipărit la 1841 în Atena, din partea alor patru călugări greci.

La interpretările canoanelor s'a folosit de operele *canoniștilor celor mai de frunte* ai bisericii orientale din veacul de mijloc și anume de:

a) Teodor Balsamon, fost patriarh în Antiochia și scriitor bisericesc în veacul al XII-lea, care a tradus și-a comentat pe limba grecească canoanele sinoadelor ecumenice. Lucrarea lui a apărut și latinește la anul 1561 în Paris.

b) Ioan Zonara, secretariul de stat al împăratului bizantin Constantin S. Comneanul și mai târziu călugăr, a cărui lucrare de căpetenie: *Comentariul canoanelor*, a apărut o parte la 1558 în Milan, sub titlul: *Canones S. S. Apostolorum et S. S. Conciliorum cum comentariis Ioannis Zonarae*. Intreaga lucrare, împreună cu textul grecesc original, a apărut la 1672 în Oxonium, de Beveregius.

c) Mateiu Blastar, care a cuprins canoanele în rând alfabetice împreună cu ordinațiunile împăraților bizantini privitoare la biserică și le-a edat la 1335 sub titlul *Sintagma alfabetică a canoanelor*.

d) Vilhelm Beveregius preot în Anglia, care a tipărit o colecțiune de canoane supt titlul: *Synodicon sive Pandectae canonum S. S. Apostolorum et conciliorum ab Ecclesia greca receptorum etc.*

Guilelmus Beveregius Ecclesiae anglicanae presbyter recensuit, Prolegomenis munivit et Annotationibus auxit, Oxonii 1672.

În partea privitoare la anticități bisericești Șaguna a consultat apoi opera canonistului german Michael Hainecius: *Abbildung der alten u. neuen griechischen Kirche*, Leipzig 1711 — precum și a lui Iosephus Bingham: *Tria volumina de originibus seu antiquitatibus ecclesiasticis*, Hallae Madeburgicae 1724, după traducerea lui H. Grisiow.

Alte izvoare canonice, afară de studiile auxiliare Șaguna n'a consultat, parte pentru că acestea, ca cele mai însemnate, i se păreau suficiente poate din motivul, că dânsul numai pe acestea singure le privia de izvoare curate și autentice pentru dreptul canonic oriental „pentru că — zice dânsul — orice opuri canonice sau lucrări patriarhale, care nu corăspund literei sfintei scripturi și a canoanelor pozitive, trebuie osândite”.¹⁾

Cuvintele acestea sunt o dovadă mai mult, despre sfîntenia, cu care ținea Șaguna la cinstirea și observarea canoanelor și a vechilor așezăminte bisericești și despre nedreptatea invinuirilor acelora, cari au căutat să-l înfățișeze, ca pe un călcător de canoane.

La sfârșitul prefeții, Șaguna închină opul clerului și poporului său „în semn de iubirea arhierască, care o nutrește pentru voi în inima mea până la moarte”, rugându-l să-l cetească, să-l studieze și să urmeze dispozițiunilor cuprinse într'ansul, spre luminarea și întărirea sa proprie.

(Va urma).

¹⁾ Pref. p. XVII

de seos bărbătesc, locuitorii în respectiva comună și totodată majori. Presbiteriul constă din 3—24 membri, după numărul sufletelor din respectiva comună. Membrii presbiteriului se aleg pe trei ani, dar în tot anul 1/3 parte se relege. Membrii naturali sunt: preotul și oratorul, ambii ca președinți, acest din urmă ales de sinod din mireni pe trei ani, apoi învățătorul.

Acestea sunt în general dispozițiile referitoare la biserica unitară din Transilvania. Toate acestea sunt depuse în statutul votat de consistoriul sinodal ținut în Cluj la 2 Septembrie 1851 și înaintat guvernului absolutistic de pe acel timp spre aprobare.

Biserica jidovească a avut un trecut de tot furtunos. Adevărat, că credincioșii acestei biserici au avut și unele privilegii d. e. sub Béla IV., sub Sigismund, sub Ladislau al V., dar au suferit și multe persecuțiuni așa, încât atunci când li s'a declarat mai târziu religione de toleranță au avut o stare cu mult mai bună decât mai înainte. Drept, că erau excluși dela eseriarea drepturilor politice, ba chiar și dela unele drepturi civile private, cu toate acestea însă aderenții acestei religii erau mulțămii dacă aveau liniște în cele religioase. Dela anul 1867, de când s'a adus articolul de lege XVII., în care deja s'a estind și asupra jidovilor toate drepturile politice și civile, religionea jidovească s'a considerat de recunoscută în patrie. Articolul de lege XLII. din 1895 declară ca recept și religionea aceasta, și astfel dela acest timp ajunge în șirul celorlalte religii recepte și autonome.

Biserica jidovească nu are organizație estinsă asupra întregii țări. Organizația ei e mai mult locală, parohială. Se deosebesc trei feluri de parohii, respective de organizație în religionea jidovească:

1. Cele cari sunt constituite conform vederilor majorității congresului israelit ținut la anul 1869.

2. Cele cari s'au constituit după principiile minorității din acest congres. Aceste se numesc parohii ortodoxe.

3. Cele, cari fără considerare la hotărârile congresului au rămas în organizația de mai înainte și s'a numesc parohii status quo. Acestea din urmă nu au statut general aprobat, ci se conduc după statutele lor locale. Deci aici putem vorbi numai despre parohiile congresuale și despre cele ortodoxe.

Statutul parohiilor congresuale a fost aprobat de Maiestatea Sa la 14 Iulie 1869. Conform acestuia toți membrii majoritari și de seos bărbătesc ai parohiei, cari suportă greutate materiale, au drept la beneficiile garantate în statutul special al parohiei. Conducerea parohiei cade în sfera comitetului și primăriei parohiale. Numărul membrilor din comitet nu e stabilit în general, ci în special pentru fiecare parohie, dar la nici un caz nu poate trece peste 150. Alegerea e secretă și se face pe un termen de trei ani.

Primăria parohială constă din un președinte, un casar și din membri, al căror număr e stabilit în statutele speciale ale parohiilor. Se aleg iarăși pe termen deosebit în fiecare parohie. Primăria parohială reprezintă parohia înaintea forurilor. Ea încasează repartiția, administrează fondurile, se îngrijește de mersul regulat al afacerilor parohiale. Președintele primăriei este totodată și președintele sinodului parohial.

Sinodul parohial constă din membrii primăriei și ai comitetului parohial. Se întrunește în fiecare an cel puțin odată, când censurează și socotile primăriei. Tot sinodul parohial alege oficianții onorifici și salariați ai parohiei. Numai alegerea definitivă a rabinului și a oratorului se censurează de adunarea generală, care constă din toți membrii majoritari de seos bărbătesc ai parohiei. Sinodul alege totodată și deputații cercuali. Numărul acestora la fiecare parohie e deosebit, fiindcă tot după 100 alegători se alege un deputat.

În biserica jidovească congresuale sunt în total 26 cercuri. Acestea sunt reprezentate prin comitetul și primăria cercuală. Membrii comitetului cercual sunt toți deputații aleși de sinoadele parohiale pe un termen de trei ani. Dintre aceștia apoi se alege un președinte și 9 membri, cari constituiesc primăria cercuală. Agențiile comitetului cercual sunt afaceri, cari nu se țin de autonomia parohiilor singulare, de es. consfătuiri asupra ordinațiunilor ministeriale, conducerea instituțiilor cercuale, rezolvarea conflictelor dintre două parohii și altele. Președintele comitetului și al primăriei cercuale reprezintă cercul în toate direcțiile.

Președinții tuturor cercurilor se întrunesc în fiecare an odată în Pesta, unde alegându-și un președinte aduc hotărâri referitoare la toate comunitățile din patrie.

Se îngrijesc de convocarea congresului general și de executarea congresului acestuia. Supraveghează administrarea fondurilor comune și mersul regulat în instituțiile comune. Pentruca să poată aduce concluse valide e de lipsă, ca jumătate din membrii adunării să fie de față.

Congresul general constă din 86 membri, cari se aleg conform statutelor speciale ale diferitelor parohii. Congresul își ține ședințele în Pesta, tot la trei ani. Congresul are aproape același cerc de competență, ca și adunarea președinților cercuali cu deosebire, că el singur este chemat a vota ajutoare comunităților bisericesti, precum și cercurilor din fondurile școlare. Tot congresul censurează darea de seamă a președinților cercuali pe baza căreia le dă absolutul.

Atât despre comunitățile congresuale jidovești. Biserica ortodoxă jidovească are o organizație cu mult mai lăsată decât cea congresuală. În aceasta din urmă cel puțin vedem o organizație, deși foarte mănă, dar totuși cu anumite gradațiuni. Principiile după cari e organizată această biserică sunt depuse, în statutul aprobat de ministrul cultelor la 15 Noembrie 1871 sub nrul 26.915. După acest statut fiecare parohie e obligată a-și compune statutul special pentru conducerea proprie, care statut însă nu e permis să vină în contradicție cu principiile depuse în Schulchan-Aruch, nici cu legile sancționate și ordinațiunile ministeriale.

Conflictetele dintre parohii, precum și cele ivite în sinul unei parohii, se rezolvă de judecătorile alese. Asume părțile litigante își aleg câte doi judecători din mireni. Aceștia întrunindu-se invită pe un rabin ortodox de președinte, apoi ca for prim aduc sentință, în contra căreia s'a poate recura în decurs de 8 zile. Forul al doilea s'a alege tot ca forul prim, numai că acesta constă din doi rabini și doi membri mireni, cari își aleg președinte pe un rabin.

Dacă însă nu se pot înțelege asupra persoanei, între cei propuși de președinți decide soarta. În această judecatorie membrii mireni nu au drept de vot decisiv, ci numai informativ. Sentințele se aduc cu majoritate de voturi acolo, unde președintele a fost ales cu aclemațiune. Dacă însă a fost a-și prin soarte, nu s'a poate aduce sentință decât cu unanimitatea voturilor. La caz că nu s'ar putea aduce o astfel de sentință recurg la sfatul unui rabin ortodox din patrie spre a le da sfaturi și îndrumări în chestie.

Funcționarii în biserica ortodoxă jidovească se aleg după cum normază statutul special al respectivei parohii. Numai fiitorii rabini înainte de alegere trebuie să dovedească cu diplome dela trei rabini ortodoci și recunoscuți de buni, că sunt apți și calificați pentru funcțiunea de rabin.

Mai amintesc, că prea deseori certe pentru titulatura bisericilor deosebite jidovești a îndemnat pe ministrul cultelor la 29 Martie 1877 să dea o ordinațiune sub nrul 7768 în care stabilește titlul celor trei feluri de parohii astfel: „parohia congresuală israelită”, „parohia ortodoxă israelită” și „parohia status quo israelită”.

În următoarea scrisoare îți voi vorbi despre biserica catolică, și îmi voi încheia șirul epistolelor cu unele dispozițiuni generale referitoare la reprezentarea bisericilor în corpurile legiuitoare din patrie.

Ioan Stanciu
paroh.

Cronica pedagogică.

Învățământul ca mijloc de creștere morală în școala noastră populară.

De

G. Fl. Preșmercan.

(Urmare).

Cât privește influența diferitelor feluri de interese asupra întăririi vieții morale, insistăm asupra interesului estetic, care având a face elevului posibilă distincția din punct de vedere al frumosului, a lucrurilor cari au să formeze obiectul preocupărilor sale, învățătorul are a-l aduce în poziție de a gusta frumosul, ba a-l și îndemna să-l realizeze acolo unde nu există. Îi întemeiază cu un cuvânt gustul lui estetic, care este puntea conducătoare la moralitate. Despre influența culturii estetice asupra celei morale, de altcum ne putem convinge în toate împrejurările vieții.

Acela care la sosirea primăverii cu frumusețea florilor și verdețea câmpului, precum și în o zi de vară cu cer senin, nu simte un sentiment de plăcere și însuflețire, acela de bună seamă nu va ști aprecia nici alte frumuseți și deci nici sentimente de recunoștință și mulțumire pentru cel care îi le procură acestea, nu va înroa, sufletul aceluia e oprit de năcazul

rile vieții. Și ce altă dovadă ne mai trebuie pentru necredința de regulă în legătură cu aceasta, pentru imoralitatea unui om, decât lipsa lui de recunoștință? Legătura dintre aceste două feluri de interese rezultă dar din faptul, că ambele au în vedere frumosul, atât numai că cel moral nu se reduce la formele externe ale obiectelor, ci la relațiunile de frumusețe sau mai bine zis de armonie, sau disarmonie dintre voințele omenești.

Având dar interesul estetic o influență atât de covârșitoare asupra sufletului și a voinții noastre, care precum știm este motorul tuturor faptelor, care ne califică în privința conduitei morale, educătorul nu-i permis să-l neglige.

Presentându-i raporturi de voințe prin asemănări din natură, în care toate fiind într-o armonie deplină, produc în suflet sentimente de plăcere să caute, ca aceste să le transpună și pe terenul vieții morale, așa că acele raporturi de voințe ale semenilor săi, aflându-le în armonie și aprobându-le deci să-i procure plăcere sau viceversa.

Prin faptul, că pe cât în mod just aprobă sau desaproabă o faptă, el simte și un îndemn de a o executa sau nu, această atitudine sau mai bine zis voință consecventă, morală, devine un factor puternic al conștiinței lui morale.

Afară de acest fel de interes menit a înrăuri numai în parte cultura morală, mai trebuie cultivate acelea specii, cari au să reguleze raporturile de viață ale indivizilor între sine, precum și raporturile noastre sociale. Aceste sunt interesul simpatetic și social.

Cel dintâiu prin cultivarea relațiilor de simpatie dintre oameni, e chemat să combată toate pasiunile de răd, ca egoism, invidie, bucurie de răul altuia etc. Prin cultivarea sentimentului de compătimire față de cei nenorociți, pe cari interesul simpatetic îl sâdește în sufletul tinerimii, educătorul i-a succes a delătura cea mai mare dintre pedecile ce are să le întimpe în greaua sa operă, căci trebuie știut, că sentimentul acesta odată trezit e o garanță sigură, că elevul în orice moment în cas de lipsă va sări în ajutorul semenului său și tot astfel se va reținea de a-i pricinui vre-un rău.

O influență și mai decisivă asupra inimii, e menit să exercite interesul social, sădind în elev iubirea și simțul de solidaritate față de societatea din care face parte biserica și națiunea.

Considerând, că prin ajutorul imprumutat de care se împărtășesc oamenii grupat în societate, tind a-și satisface unor trebuințe și aspirațiuni mai nobile va înțelege ori cine, de ce stăruim asupra acestui factor în educațiune. Cultivând acest interes, educătorul a crescut fii cu simț de alipire față de patrie și națiune.

Dintre toate raporturile de viață ale omului însă cele mai nobile și mai puțin interesate, în schimb însă mai bogate în efecte morale, sunt raporturile de comuniune cu Dzeu, cu Creatorul a toate și idealul perfecțiunii. Cultivarea acestui raport de iubire cu Dzeu are să o desăvârșească interesul religios.

Trebuie desăvârșit numai, căci în oare care raport de comuniune cu Dzeu se află fiecare om. Interesul religios se desvâltă în măsura, în care omul se simte avisat a reclama scutul lui Dzeu fie în nenorocirile vieții, fie întru realizarea aspirațiunilor și idealurilor lui.

Sentimentele ce acest interes are să le sâdească în conștiința elevului, fiind mai înalte și mai hotărâtoare la formarea caracterului moral, ele au să formeze obiectul de principală preocupare pentru un adevărat educator. E întrebarea, că unde în ce mod și împrejurări trebuie cultivate acestea? Pentru cultura religioasă a elevilor s'a luat în planul de învățământ religionea ca studiu independent, pentrucă la acesta se pot împărtăși în mare parte învățăturile morale. Fiind religionea un mijloc atât de însemnat de educațiune, ba fiind azi aproape singurul moment educător, va trebui cu atât mai mult să insistăm asupra modului de predare a cunoștințelor religioase, care pentru a avea succesul dorit pretinde, ca educătorul să-și concentreze toate forțele și să-și aplice toate cunoștințele sale pedagogice. Având religionea ca obiect credință, cel mai scump bun al nostru, toate obiectele de învățământ trebuie să concurgă la predarea cu succes a acestui studiu, așa încât învățământul etic să afle în acestea o deplină completare. Accentuez, completare, pentrucă la rezolvirea problemei aceluia și care este: „de a face pe elev să pătrundă în raporturile de voință ale semenilor săi și astfel a-i desvâltă cultura inimii”, trebuie să concurgă și celelalte obiecte de învățământ, dupăcum am amintit mai sus.

(Va urma).

Din despărț. „Asociațiunii”.

Adunarea generală a despărțământului *Cinc Treiscaune* a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” a fost ținută în 9 Iunie s. c. A fost deschisă din partea directorului despărțământului protopresbiterul *Const. Dimian* cu următoarea cuvântare:

Onorată adunare! Ștergându-se în 1848 iobăgia în Ungaria întregă, a devenit și poporul nostru român liber. Dar tocmai această stare liberă i-a deschis ochii să vadă, că spre a putea fi stăpân pe soarta sa, câte trebuințe, câte lipse și neajunsuri are pe toate terenurile? Ba devenind liber abia a văzut, că pe nici un teren nu s'a fost slăbit așa tare ca pe cel confesional, pentrucă pe acesta a avut poporul nostru frecările cele mai rele, de se despărțise frate de frate.

Dacă se întrebau ei între ei Români, pentruce se dușmănesc așa de tare, nici ei nu știau răspunde, ba nici noi cești de acum nu ne știm da a't răspuns, decât să ni-l explicăm din viața a câte unei familii singurate, care fiind împresurată cu multe griji și trebuințe, și neputându-le suporta, se ia bărbatul cu muierea la ceartă, învinovățindu-se unul pe altul pentru nesuccesele lor.

Așa și înaintașii nostri, ba și noi cei de astăzi, văzând câte ne trebuiesc și câte ne lipsesc, ne certăm, căci trebuințele ne sunt leghion, — și cu atât mai vârtos pe atunci! Inteligență puțină, avere și mai puțină, instituțiuni culturale înalte de loc, școli populare abia vre-o câteva, și și acelea conduse mai mult de fețe bisericesti, cari nici ele nu mai știau, ce să înceapă de multele ocupațiuni ce aveau și trebuiau să le facă.

Starea aceasta a pus pe gânduri pe conducătorii poporului nostru, și începură a căuta cu toții un punct de întâlnire, unde delăturând păretele cel din mijloc al vrajbei să înființeze o instituțiune, în care să-și poată da toți mână cu mână, ca să lucre pentru luminarea, literatura și cultura poporului nostru, ca astfel să-l ridice din neștință și neavere, la lumină și bunăstare.

Locul acesta de întâlnire al tuturor inteligențelor nostri au zis cei de atunci să fie „Asociațiunea” numită pe atunci „transilvană pentru literatura română și cultura poporului român”. Era însă greutate mare și pe timpul acela a exopera recunoașterea ei, deoarece regimul de atunci fiind absolutist nu prea voia să audă bucurios de așa ceva. Trebuia deci să se caute bărbatul doritorilor, care să iee asupra sa îndatorirea să expereze recunoașterea ei. Bărbatul acela, care oferia destulă garanță, că această instituțiune nu va devia dela destinațiunea ei și care i-a exoperat recunoașterea, a fost primul nostru Arhiepiscop și Metropolit marele *Andreiu Barov de Șaguna*. La anul 1860 s'a și primit permisiunea de o se înființa Asociațiunea.

În era constituțională apoi, nu tocmai de mult, această Asociațiune și-a extins sfera ei de activitate peste toți Români de sub coroana Sfântului Ștefan, așa că astăzi numele ei oficios este „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român”.

E frumoasă chemarea, ce are să o îndeplinească Asociațiunea, dar totdeodată este și foarte grea, pentrucă sfera ei de activitate este foarte mare, pretinde puteri multe și mijloace și mai multe și este întinsă preste întreg regatul ungar, pe unde numai se află Români. Menirea ei este a aduce limba poporului de pretutindenea la unitate, deoarece trebuie să valorizeze ce e original în ea, și să delătore străinismele. A folosi deci, ce s'a încetăținit în ea, a introduce, forma și a afla noi noțiuni, cari încă ne lipsesc, spre a ne putea și noi exprima ideile din alte limbi tocmai așa de bine, precum sunt în stare a le exprima și celelalte națiuni, cu care trăim la oaltă. Chemarea ei este mai departe a aduna datele istorice uitate și împrăstiate preste țara întregă, ba și prin alte țări. A lumina poporul remas îndărrat în știință, artă și meserii. A afla pentru fiecare lucru și obiect din meserii, arte, și știință numele cel adevărat și la cas de lipsă chiar a-l și forma; pentrucă deși am dori, ca limba noastră să nu fie divizată în limbă cultă și a poporului, totuș aceasta nu se poate aștepta, ca noi să nu avem termeni până atunci, până nu-și va face poporul, căci atunci progresul ar fi tare încoț și greoi, oeeace ar avea de urmă, că noi am rămânea prea îndărratul popoarelor conlocuitoare.

Aceace fac celelalte popoare, trebuie să facem și noi cu Asociațiunea noastră și să cerem de la ea, ca să ne dea nouă toate numirile, toate noțiunile, toate ideile, ca să putem exprima și noi tot ce e în lume, fie chiar și dacă ne-am împrumutat

dela alții, dacă nu am putea să ni le formăm noi. Teama de a nu împrumuta și cuvinte străine, să nu ne înspăimânte, căci să luăm de exemp'u pe Nemți. Ei folosesc în limba lor peste 20 de mii de cuvinte străine, fără ca să se teamă că li se corodește limba.

Mai departe este datorința Asociațiunii a aduna mijloacele necesare ca să promoveze acest progres pe toate terenurile vieții noastre. Astă sferă de activitate a Asociațiunii ne poate încăpea pe toți, unde fiecare din noi poate veni spre a ridica poporul nostru din atâtea miserie și neajunsuri ce-l împresoară. De aceea activitatea Asociațiunii s'a estins asupra țării întregi, încât a venit și la noi, cei din părțile Ciuc-Treiscăune, ca noi cei în despărțământul nostru să ne arătăm dialectul nostru, existența noastră, ca cei competenți să țină ce e bun din el, iar ce e strân să delature. Este deci trebuit imperativ de a se reîncheie reformarea limbei noastre pe o scară mai estinsă, cât mai curând, nu numai din punct de vedere al progresului, ci și din punct de vedere economic! Cum se poate, va zice cineva să vă reformăm noi limba din punct de vedere economic? Ce are de a face economia cu limbistica? Națiunile cu prevedere, în lupta lor de emulațiune pe toate terenurile cantă, ca și în limbistică încă să-și conserve și să nu-și împrăstie avutur lor, comara lor și cantă să-și compună cuvintele lor așa, ca și în vorbire dară mai cu seamă la scris, să fie cuvinte mai puține, cari însă să exprime mult.

(Va urma).

NOUTĂȚI.

Maiestatea Sa, Monarhul nostru, pleacă Joi, la Ischl, unde rămâne două luni, pentru a-și face cura obișnuită.

Alteța Sa, Moștenitorul de tron Francisc Ferdinand, a sosit cu soția și suită mare Sâmbătă seara la orele 5 în Sinaia, unde a avut primire frumoasă. Dela Cluj până la Brașov, pe unde a trecut trenul de curte al Moștenitorului de tron, găurile erau ocupate de jandarmi și poliști și publicul nu a fost lăsat să intre pe peron.

Pentru zidirea unui internat de fete în Arad a dăruit dl. *Gerge Szerb*, consilier de curte, suma de patru mii de coroane „Reuniunii femeilor române aradane”.

† Conte Cazimir Baden, fost ministru-prezident austriac, a decedat în mod subit, în urma unui atac de apoplexie.

Pentru gimnaziul din Brad. Studenții maturizanți dela liceul nostru din Brașov, împreună cu profesorii lor au contribuit din prilejul ținerii examenului de maturitate suma de 73 cor. pentru fondul gimnaziului din Brad.

A 199 expoziție de vite de prăsilă o va aranja „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu” în anul curent în comuna Săcel (lângă Săliște). Cu scop de a se face preparativele de lipsă, comitetul central al Reuniunii s'a adresat către primăria comunală din Săcel cu rugarea să hotărască ziua ținerii expoziției, să institue un comitet aranjor local, care să facă propagandă în secolul asigurării bunei reușite a expoziției; să aleagă comunele, din cari se vor admite vitele la expoziție și să facă propuneri cu privire la alegerea juriului. Speranță avem, că bravi fruntași din Săcel vor face tot posibilul, ca și această lucrare de interes a Reuniunii noastre agricole să izbutească în folosul economilor noștri.

Institutul dela Măgurele. Cu începerea anului școlar 1909—1910 se vor primi 16 eleve în institutul de fete dela Măgurele, fondat de Ion Oteteleșanu și înființat de Academia Română sub înaltul patronaj al M. Sale Regelui. Elevele au înțepinerea completă în institut. Sunt admise copile născute din părinți români săraci, pe deplin sănătoase, care până la 10 Aug. 1909 au împlinit 12 ani, dar încă nu 15 ani. Părinții ori reprezentanții legali ai copilelor au să trimită la Academia Română în București cererile însoțite de: act de naștere, de vaccinare, act în care să se arate starea materială a părinților cu numărul copiilor și etatea lor, și un atestat școlar despre terminarea claselor primare (elementare). Concoarențele, care nu sunt din România, se admit fără examen de primire, având să trimită la Academia până la 10 August st. v. cererile însoțite de actele de mai sus, împreună cu un atestat medical și o fotografie a copilelor, fără de care cererile nu se primesc.

Incheierea festivă a anului școlar la școlile noastre secundare și comerciale din Brașov s'a făcut ieri Duminică în 11 Iulie în sala mare a școlilor, fiind de față un număr public.

Mormântul unui rege. Se crede, că s'ar fi descoperit mormântul regelui *4-drei II* al Ungariei (1205—1235). Cu prilejul unor săpături în satul bănățean *Agris*, locuit mai cu seamă de români și de câțiva șvabi, s'au găsit oase omenești și o tablă de ghips cu inscripția: „1365. Rex Andreas II”. Pe locul acela fusese o mănăstire, cere a fost ruinată pe vremea turcilor. Tabla a fost pusă la 130 de ani după moartea regelui.

La America. Dl. Iuliu V. Ivanovici, fost redactor în Orăștie, după ce scăpat din temnița Clujului, pleacă în America de nord, la Cleveland, unde va lua conducerea unui ziar românesc american.

Pentru „Asociațiune.” Un corespondent al „Gazetei”, dl. M. Frățilă, face socoteală, că dacă băncile noastre ar vota din profitul lor net un procent pentru „Asociațiune”, această instituție culturală ar primi pe an peste 25 de mii de cor. Fiindcă dela Asociație se pretinde o lucrare tot mai întinsă, ideea merită să fie cercetată de cei competenți.

Rămâneți acasă! Autoritățile publice din America cer acum dela orice vreau să se stabilească acolo, ca să aibă bani gata, când pun piciorul pe pământul Americii, 25 de dolari, iar nu 10 ca mai înainte. Fiindcă acestei pretensiuni mulți nu au putut să satisfacă dintre cei de curând sosiți în America, toți au fost trimiși îndărăt în patria lor. De aceea rămâneți acasă, oameni buni, nu mai mergeți la America, că s'a îngreunat traiul și viața și acolo!

Căsătorii nevalabile. Din Bruxelles se scrie, că în orașul Liège un ofițer al stării civile (identic cu matriculantul nostru), care nu era cetățean belgian ci prusian, a celebrat vre-o 500 de căsătorii în acest oraș. După leg. belgiene astfel de căsătorii, celebrate de un cetățean străin, nu sunt valabile. Cei „căsătoriti” au ajuns într-o mare încurcătură în urma neașteptatei descoperiri.

Linia ferată Taunern, în legătură cu liniile de sud ale Alpiilor, s'a inaugurat în zilele trecute, fiind de față M. Sa Domnitorul nostru. Linia, deși n'are decât o lungime de 51 kilometri, are însă o mare importanță economică, căci înlesnește legăturile dintre orașele germane și Adriatica.

Onoarea servitoarei. Soția compozitorului italian Puccini a fost condamnată din partea tribunalului să plătească servitoarei sale 600 lire despăgubire, fiind că a calumniat-o, afirmând despre ea că duce o viață ușoară, din care motiv servitoarea a făcut încercarea să se sinucidă.

La fondul pentru înzestrarea fetelor sărace al Reuniunii meseriașilor sibieni, au dăruit: Nicolae Pană, inv. penz., Dr. Ilariu Hoadrea, avocat, Ioan Vodă, notar și Pomp. Dan, inv., toți din Zărnești și fie care câte 1 cor.; Valeriu Pop, învățăcel croitor 50 bani; George Bacu-rencu, inv. (Bungard) 20 bani; Ioan și Ioachim Socu, 60 bani; Valeriu Dregoș, cand. de preot 1 cor.; Livia Petrișor, (Gasteriță) 60 bani și Pompiliu Tordășianu, 10 bani.

Condamnat la moarte. Pentru că și a omorât nevasta, țărănul Pavel Iașa a fost condamnat din partea tribunalului regesc din Mitrovița la moarte prin ștreang.

Mort de înveninare. Locotenentul de honvezi Szigeti din Kaposvár a mâncat sardinii. Imediat i s'a făcut rău. A fost dus la spital, unde nu peste mult a murit. S'a înveninat din cauză că cutia în care se aflau sardinile era ruginită pe din lăuntru.

Hymen. Doara *Aurelia Ozan* și Dl. *Nicolau Faur* inv. rom. gr. or. își anunță serbarea cununiei lor religioasă, care se va celebra Duminică în 12/25 Iulie a. c., la 3 oare p. m., în biserica rom. gr.-or. din Cristieșiv.

Al 147-lea! Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu” a solvit ajutorul statutar după răposatul membru Ana Predovici n. Pană, văd. preoteasă din Annaș. Aceasta este al 147-lea caz de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibieni.

Sinucideri. În Arad și jur s'au întâmplat în ultimele trei săptămâni opt sinucideri. El de remarcă, că dintre acești opt sinucigași cinci sunt — țărani!

Agitațiuni în contra englezilor. Între tinerii indienii s'a produs o mișcare politică, al cărei scop este ca: „India să fie a indienilor!” S'au comis în zilele acestea omoruri politice, și s'au răspândit proclamațiuni revoluționare în Calcuta, capitala Indiei engleze, prin care indienii sunt provocați să ucidă pe englezi cu bombe și cu tot felul de arme. Îndesebi sunt amenințați înalții funcționari englezi din India.

Petrecere în Lipova. Despărțământul învățătoresc al protopopiatului Lipova, aparținător reuniunii inv. gr. or. rom. din protopopiatele Bălinț, B.-Comloș, Lipova și Timișoara, din incidentul ținerii adun. generale a acestei reuniuni aranjează cu concursul inteligenței din Lipova și jur, Sâmbătă, la 18/31 Iulie a. c. concert cu reprezentațiuni teatrale, urmate cu dans în sala mare a hotelului „Regele Ungariei” din Lipova în favoarea „Convictului învățătorilor”. Începutul preiei la 8 1/2 oare seara.

Cărți și reviste.

Revista politică și literară, sub direcția d-lui A. Ciato, a apărut nr. 4 pe Iulie 1909 cu sumarul următor: Priviri gen. asupra situației politice de A. Ciato. Decepție, poezie de M. Căntan. Fișpanul, năvelă de I. Agârbiceanu. Coboară, poezie de A. Cotruș. Din bogățiile minierale ale României de Dr. V. Meruț. De jale poezie de Hyperion. Dimineața de D. Crai-nic. Suflete! de Anonim. Păcatele părinților, novele de Ion Adam. Bărbații noștri de C. Maniu. Spiritul poeziei, M. Străjanu. Scrisoare din temnița de Dr. V. Nițescu. Din Vrajbi de A. Melin. Glosse de Dr. V. Moldovan. Bibl. cateh. rom. vechi de Dr. St. Pop. Cuvântare la morm. prof. N. Popescu de G. Precup. Cronică lit. de Dr. I. Rațiu. Note informații, reviste. — Red. și adm. în Blaj, abonamentul 12, cor. pe an; pentru studenți, inv. și preoți dela sat 8 cor.

Raportul anual al soc. academice social-literare din Viena România Jună pe anul al 38-lea. Societatea a avut 37 membri ordinari, a ținut 10 ședințe plenare, s'au citit zece lucrări. Biblioteca are 1585 opuri. Averele societății este peste 50 de mii de coroane, din care fundațiunea jubilară pentru crearea unui alumnii român în Viena se urcă la 15 mii cor.

Răvașul din Cluj, a apărut nr. 6 pe Iunie 1909, cu poezii de: A. Cotruș, Sandu Bujor, I. E. Olteanu (după Kleist), și proză de Dr. Iac. Radu, Al. Ciura, Dr. St. Pop, Dr. Iuliu Florian; Revistă politică, Cronică, Dela Academie, Cărți, reviste și ziare. — Abonamentul 10 cor. pe an. Cluj, strada Iókai, 6.

„Biblioteca pentru toți” Nr. 453—9 conține „Povești fantastice”, de Hoffman, celebrul povestitor german, acest creator de fantome reale, care amestecă realul cu închipuirea cu o așa putere, încât fantomele lui devin niște ființe vii, cari ne înflorează, ne fac să plângem, sau să ne îngrozim. Povestirile acestea sunt celebre pretutindeni și au inspirat una din cele mai răspândite opere muzicale cunoscute de toți, — *Povestirile lui Hoffman*, de Offenbach. Traducerea noului volum al bibliotecii e făcută de dl. *Ludovic Davș*, cunoscutul romancier și poet, care a ales buciile cu mult gust, începând cu admirabila povestire *Norocul de joc*, și urmând cu *Vioara din Cremona* și *Domnișoara Scuderi*, cari au diferitele fete ale talentului lui Hoffman, acest halucinat de geniu. De vânzare la toate librăriile. Catalogul complet al acestei „Bibliotecii pentru toți” care se sporește în mod regulat cu câte 2 volume noi pe fiecare săptămână, a se cere la Librăria editoare Leon Alcalay, la București.

Curs pentru pantofari și cismari.

În legătură cu înștiințarea noastră din 26 Iunie c., apelăm la cărturarii noștri dela sate să binevoiască a aduce la cunoștință pantofarilor și cismarilor din partea locului, că la școala de specialitate a pantofarilor din Sibiu se ține un curs de 3 săptămâni, care începe la 26 Iulie și se termină la 14 August n. c. Participanții români de religie gr. or. primesc materialul de scris, cărțile de lipsă, locuința și patul în mod gratuit, cum și

un ajutor de 20 cor., pus la dispoziție din partea consistorului arhidiecezan din Sibiu.

Termenul de înaintarea cererilor se prolongește până la 20 Iulie n. c.

Cererile se pot înainta și la adresa subscrisului prezident.

Sibiu, 7 Iulie n. 1909.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”.

Victor Tordășianu
prezident.

Stefan Duca
notar.

Din public. *)

Mulțumită publică.

Cu ocaziunea balului mascat, aranjat din partea tinerimii române din Hațeg în favorul bisericii gr. or. române din Hațeg la 20 Februarie a. c., au binevoit a suprasolvi următorii P. T. domni:

Dr. L. Parasoa și Teodor Doboiu câte 7 cor.; Dr. C. Popescu 5 cor.; T. Făgăraș și Vas. Béla câte 4 cor.; Dr. Vajna F., Borsai Mór și Schuster Norbert câte 3 cor.; Gorove Victor și Spădy N. câte 2 cor. 80 fil.; J. Baciu, Mara N., Puj László, Nic. Todcsie jun., Kindler M., Muzsnyai Béla, Antal N., Ciuciu Jul., Salzer N., Groszack K., Kovács A. și Schlesinger N. câte 2 cor.; Dr. J. Hica 1 cor. 20 fil.; Jul. Popoviciu, Dr. Pop, Victor Pop, Campion Jul., G. Nicoară, Emil Șelariu și Salamon Márton câte 1 cor.; Virg. Popoviciu, Aurel Pinteș, J. Pușcariu, Nelli Ciuciu, Buc. Popoviciu, Nic. Todcsie, Hartl Márton, Nic. Crișan, Vințan Petru, N. N., N. N., N. N., N. N. și N. N. câte 80 fil.; Horváth N. 50 fil.

Suma totală a încasărilor face 414 cor. 18 fil., din care sumă subtragându-se apesele de 190 cor. 53 fil., rămas un profit curat de 223 cor. 60 fil., care sumă s'a predat epitropiei gr. or. române din Hațeg.

Primească P. T. domni, cari au suprasolvit mulțumita noastră.

Hațeg, în 8 Martie 1909. În numele comitetului aranjator:

Dr. Cornel Popescu
președinte.

Victor Pop
cassat.

Poșta ultimă.

Episcopul Caransebeșului.

Sinodul eparhial din Caransebeș a ales astăzi episcop pe P. C. Sa protosineclul Dr. Iosif Tr. Badescu.

Arhiducele Francisc Ferdinand la Sinaia

Sâmbătă la orele 5 și un sfert, când a sosit Moștenitorul nostru de tron, Arhiducele Francisc Ferdinand cu soția, principesa Sofia de Hohenberg la Sinaia, i-a așteptat la gară Maiestatea Sa Regele Carol și Regina Elisaveta, iar Moștenitorul român de tron, principele Ferdinand și principesa Maria, i-a primit la intrarea în România, în gara dela Predeal. Atât la gara din Sinaia, cât și la cea din Predeal, să adunase lume multă și aleasă. Arhiducele Francisc Ferdinand a fost primit în ambele locuri între sunetele imnului „Gottterhalte”. La Sinaia Maiestatea Sa Regele Carol l-a îmbrățișat și sărutat, iar M. S. Regina Elisaveta a sărutat pe principesa Sofia. Alteța Sa a fost aclamat din partea mulțimii în mod sgomotos. A mulțumit militărește, zimbînd și a întins mîna celor ce i-au fost prezenți. Au plecat în urmă în trăsuri regale la castelul Peleş: Moștenitorul de tron Francisc Ferdinand cu Regele Carol, Principesa Sofia cu M. S. Regina Elisaveta și Moștenitorul român de tron, principele Ferdinand cu principesa Maria. La orele 8 seara a fost dîneu la castelul Peleş cu toate însemnate pe cari le vom da în numărul viitor.

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

[207] 2-3

Publicațiune.

Comuna bisericească Sohodol, biserica nouă, protopresbiteratul Branului, dă în întreprindere pe calea licitațiunei publice minuende, zidirea unei școale noue.

Materialul necesar precum: piatră, var, năsip, cărămidă, apoi lemnăria și material pentru schele, îl prestează comuna bisericească.

Licitațiunea verbală și cu oferte se va ținea *Duminecă în 12/25 Iulie a. c.* la 2 oare p. m. în cancelaria oficiului parohial, unde doritorii pot până atunci vedea planul și preliminarul de spese, aprobat de Venerabilul consistor sub Nr. 11209 Școl. dto 17 Decembrie 1905, precum și condițiunile mai amănunțite.

Prețul strigării este de 3977 cor. 33 fileri.

Licitanții au a depune vadiu de 10% dela prețul strigării în bani gata sau în hârtii de valoare, iar ofertele închise au a se înainta la oficiul parohial până la 12 ore în ziua licitațiunii.

Comitetul parohial are voe a alege dintre licitanți pe celce va prezenta mai mare siguranță și garanție.

Sohodol, în 20 Iunie 1909.

În numele comitetului parohial:

George Babeș George Hermenean
paroh, prezid. secretar.

Nr. 482/909.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Branului.
Ioan Hamsea
protopop.

Nr. 276—1909

[195] 3—3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea parohiei de cl. III-a Cigmău, tractul Geoagiu, conform ordinului consistorial Nr. 3714 Bis. din 1909 etc. să eșerie din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegr. Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh de clasa a III-a sunt cele fasonate la coala B. pentru întregirea dotațiunei dela stat.

Doritorii de a concura sunt poțiti a și așterne rugările de concurs instruite conform normelor din vigoare, în timpul arătat mai sus, subsemnatului oficiu protopresbiterat, având a se prezenta în parohie cu știrea protopresbiterului în vre-o Duminecă sau sârbătoare, spre a se face cunoscut cu poporul credincios prin cuvântare sau celebrare la sfânta liturgie.

Orăștie, la 18 Aprilie 1909.

Oficiul protopresbiterat român gr.-or. al tractului Geoagiu.

Vasile Domșa,
adm. prot.

Nr. 380/909.

[181] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. I. Borgo-Bistrița, protopresbiteratul Bistrița, să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții să-și înainteze cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiterat și până incluzive 8 zile înainte de sinodul parohial electoral, după prealabila în cunoștințare la oficiul protopresbiterat să pot prezenta înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia și predica.

Oficiul protopresbiterat ortodox român al tractului Bistrița în conțelegere cu comitetul parohial.

Blășfalău-de-sus la la 1 Iunie 1909.

Vasile Bălan,
adm. prot.

Nr. 335—1909

[201] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc din Petrifalău, protopresbiteratul Sebeșului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: salar 600 cor., cuartir și grădină. Salarul se va întregi la suma minimă prin ajutor dela stat.

Cel care va fi ales e dator a ținea în Dumineci și sârbători și strana în biserică.

Concurenții au a-și înainta în termenul deschis cererile instruite conform normelor din vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiterat, precum și a se prezenta înainte de alegere în biserică spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipie.

Sebeș, 19 Iunie 1909.

Oficiul protopresbiterat al Sebeșului.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 8344/1909

[205] 2—3

Edict de vânzare.

Averea imobilă rămasă după decedatul Ioan Cloaje, care formează astăzi proprietatea văduvei Maria Cloaje n. Bobeșiu și a copiilor ei majoreni și minoreni de pe teritoriul comunelor Boița și Racovița, cuprinse în protocoalele funduare Nrii: 93, 581, 715, 736, 746, 757, 783, 790, 1013, 1372 și a Racoviței Nr. 362, se va vinde din partea acestei sedrii orfanale pe calea licitațiunei publice benevole la 12 August 1909 înainte de amiază la 9 oare în cancelaria comunală din Boița.

Prețul de strigare va fi:

1. La țiglarie și la parcele, care se țin de aceasta 10.000 cor.

2. Referitor la celelalte realități prețul de strigare îl va fixa și publica în ziua licitațiunei exmisul sedrii orfanale. Vadiul este 10% din prețul de strigare, care este de a se întregi corespunzător celui mai mare ofert.

Condițiunile de licitare se pot vedea la primăria comunei Boița, în cancelaria avocatului Dr. Lucian Boroia (strada Cisnădiei Nr. 45) sau la această sedrie orfanală.

Nagyszeben din sedința sedrii orfanale, ținută la 30 Iunie 1909.

Gottschling,
prezident.

Putere enormă

nu are fiecare om, dar fiecare, care se simte în continuu slab, ostenit și sleit, pe care-l dor membrele, care trăește fără curaj și energie, să folosească ocazia, de a face cunoștință cu o recunoscută metodă de vindecare, prin care poate să-și recâștige puterile sale trupesti și spirituale și sănătatea.

Cărticica despre „Moderna metodă electrică de vindecare”, dă deslușiri exacte despre tratamentul nostru.

Dacă nu pute-ți să ne cercetați personal, adresați-Vă nouă în scris cu provocare la această gazetă și noi Vă vom trimite cu plăcere **grătit** broșura noastră.

Int. ord. med. ELECTRO-VITALIZER
Budapest IV. Károlykörut 2. Mezzanin 51.

Ioan Szvetlik, Alsófehér-kut, scrie în 29 Decembrie 1908. M. Stim. Die Doctor! Imi pare bine că Vă pot comunica că răgăilele acri sunt cu totul delăturate. Eu sunt de un temperament foarte vesel și pofta de lucru m'a apucat iară. Mersul imi este mai ușor și mai elastic; cu un cuvânt mă simt în toată privința mult mai bine. Aparatul încă tot îl mai folosesc, funcționează perfect.

Coupon pentru o carte gratuită.

Cătră

Int. ord. med. ELECTRO-VITALIZER
Budapest, Károlykörut 2, Mezzanin 51.

Rog trimiteți-mi opul pentru **domni și dame:**

Tratat despre electro-terapia modernă gratis și franco în plic închis.

Numele:

Adresa:

(209) 1—4

Dela **Librăria arhidiecezană, Sibiu,** se pot procura următoarele compozițiuni muzicale de **A. Bena:**

Sboar'al nopții negru flutur, pentru voce și pian 1:50
Nu m'abandona, pentru voce și pian 1:50
La fântână, cor bărbătesc —80
Haide-ți feciori, cor bărbătesc —50
La vin, cor bărbătesc —60
La bere, cor bărbătesc —60
Imn religios, cor bărbătesc —50
Toast, cor bărbătesc —50
Eu mă duc codrul rămâne, cor bărb. —50
Românul, cor bărbătesc —50
Serenadă, cor bărbătesc —50
Suspina, cor bărbătesc —50
Cântec popular (Mori mândro) c. bărb. —50
Sum vânător, cor bărbătesc —50
Era o seară lină, cor bărbătesc —50
Serenadă, cor mixt —60
Flori de nufăr, cor bărbătesc —80
Pre tine te lăudăm, cor mixt —80
La fântână, cor mixt —50

[202] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători la școalele populare gr.-or. române din comunele mai jos numite, în protopresbiteratul Agnitei, se eșerie prin această concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Bărghiș, cu salar de 600 cor. din cassa bisericii, care cu anul 1910 se va urca la suma prescrisă de noua lege școlară, și cuartir corespunzător în edificiul școlăi.

Coveș, cu salar de 600 cor. solvibil în rate lunare anticipative, care la 1 Iulie 1910 se va urca la suma de 1000 cor. din mijloacele bisericii, cuartir natural în edificiul școlăi și folosirea grădinei prescrisă de legea școlară. Cincuenalele se vor computa numai dela intrarea în serviciul acestei școale. Preferiți vor fi cei care vor forma un cor cu tinerimea adultă, pentru care li se va da o remunerație deosebită.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, să-și aștearnă cererile instruite cu documentele recerute subsemnatului oficiu și să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică din respectiva comună spre a face cunoștință cu poporul și a-și arăta desteritatea în cântări.

Agnita, 17 Iunie 1909.

Oficiul protopresbiterat:

Ioachim Muntean,
protopresbiter.

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura:

Ivela, Cântecul Vetrei luminoase. Pentru voce și pian. Se vinde în favorul asilului pentru orbi „Valra luminoasă” înființat de M. Sa Regina Elisaveta a României.

Prețul 2 coroane, plus porto 30 bani.

Pentru tipografia arhidiecezană din Sibiu se caută

doi culegători

cari să cunoască perfect limba română, eventual și alte limbi. Se mai cere ca respectivii să fie în stare a efectui și lucrări de acidență. — Condiție sigură.

Anunț.

Aduc la cunoștința On. public, că mijlocesc acordarea a tot felul de **împrumuturi** cambiale, ipotecare (pe intabulare) cu obligații etc. la nou înființata bancă culturală „**Lumina**”; precum și **asigurări** după combinațiile cele mai avantajoase. De asemenea **cumpărări și vânzări** de realități de orice categorie. Dau informațiuni și lămuriri detaliate gratuit pe lângă trimiterea portului poștal.

Agentura:

Victor Stoicoviciu

[150] 16—

Sibiu, (Jungewaldstr. 2.)

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măiestru croitor, Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [13] 20—52

În atențiunea bibliotecelor parohiale.

Dela **Librăria arhidiecezană** se pot procura următoarele cărți cu prețuri reduse:

	în loc de	numai		în loc de	numai
Cosma, Secretul Podgo-reanului	5 —	3:85	Eliade, Filozofia lui La-Fontaine	2 —	1:60
Crasescu, Ovreul, roman	2 —	1:60	Euripide, Ecuba și Ifigenia în Aulis	1:50	1:20
Culegeri literare	2 —	1:60	Euripide, Ifigenia în Tauria	—60	—40
Dalamestra, Dicționar macedo-român	2 —	1:80	Euripide, Ifigenia	3 —	2:80
Dame, Nouveau dictionair roumain franeais	5 —	3:90	Florantin, Reforma mco- toadelor	2:50	—50
Dame, Nouveau dictionair franeais roumain	5 —	3:90	Fagure, Șchițe	2:50	1:95
Dame, Istoria României contemporane	2:50	2:20	Filip, Monografia raselor de găini	2 —	1:70
Demetrescu, Izvoade	1:80	1:50	Fortunatu, Cultura prunului	2 —	1:60
„Priveliști	3:50	2:90	Freytag, Dare și avere, vol. I. 3:50 cu 2:50, vol. II	3 —	2:25
„Senzitive	1 —	—75	Gane, Păcate mărturisite	3 —	2:20
Demetriad, Opere dramatice	5:50	5:10	„Zile trăite	3 —	2:50
Densușianu, Românii buni și Românii răi	1:50	1 —	„Pagini răslețe	2:50	2:20
Derblich, Afecțiunile simulate	4:50	2:80	Gabrovanu, Dina și Dana Georgescu, Albanezii	3 —	2:30
Dimitrescu, Quatrene	1 —	—80	Ghica, Scrisori cătră V. Alexandri	3:50	2:80
Din scrierile și cuvântările lui I. C. Brătianu	3 —	2 —	Ghica, Convorbiri ec. I/II	5 —	4 —
Dinescu, Metodă pract. de cusut, croit etc.	4:50	2:30	„III	1:50	1:20
Duțescu-Duțu, Considerațiuni critice asupra poeziei noastre populare	2:50	1:50	Gorun, Alb și negru	3 —	1:80
Duțescu-Duțu, Jianu	1 —	—90	„Câteva versuri	2 —	1:50
			Gramă, A magyar nyelv tanítása	4 —	3:20
			Grigoriu, Teatru de familie	5 —	4:40